

Menekült gyermekek a tanyai iskolákban.

— A menekült tankötelesek iskoláztatása. —

(Saját tudósítónktól.) Az erdélyi menekültek elhelyezésében szép szerepet fog betölteni az a menhelyszerű gyermektelep, amelyet a szegedi tanfelügyelőség hozzájárulásával dr. Pártos Zoltán szervezett meg az alsótanyai feketeszéli iskolában. A telep, amelynek egyelőre kilenc kicsiny lakója van, két anya felügyelete alatt, husz-huszonöt gyermek befogadására alkalmas és a hatóság gondoskodni fog arról, hogy a teljes létszám mielőbb be legyen töltve. A telep lakóit a szomszéd tanyák lakossága bőségesen látja el élelemmel.

Az iskolának gyönyörű kertszerű fekvése van és a gyermekek reggeltől-estig vigan játszadoznak a szabad levegőn, mintha már teljesen elfelejtették volna a menekülés minden nyomorúságát. A pénteki ünnep alkalmával a messze tanyavilág jött el látogatásukra, az asszonyok könnyes szemmel kérdezősködtek a 46-os katonák sorsáról. A két menekült asszony alig győzte megnyugtanni az urukért aggódó menyecskéket és amikor már bizonyossá váltak abban, hogy a 46-osok baj nélkül vonultak ki Brassóból, az örömhírre özőnével jöttek az ajándékok.

Az iskolát a tanfelügyelőség teljesen a menekültek céljaira engedte át, a tanítás ez iskolában szünetelni fog és az iskola tanulóit a szomszédos iskolákba osztják be, amelyekben menekült tanítónők fogják ellátni a tanítást. Ugyancsak ők tanítják majd a telep kis lakóit is.

A tanfelügyelőség hasonló célra még másutt három iskolát engedett át. Ennélfogva a röszei, szent-mihálytelki és a kissori két tantermes iskolákban is menekült gyermekeket helyeznek el. A menekült gyermekeknek a tanyai iskolákban való elhelyezése igen célszerű már csak azért is, mert a tanyai nép bővebben el van látva élelemmel és így könnyebben gondoskodhatik a menekültek gyermekeiről. Ugy tudjuk, hogy a menekülteknek tankönyvekkel és iskolaszerekkel való ellátásáról is történt intézkedés és hogy ezek a szülőföldjükről elűzött gyermekek a gyermektelepen kedves új otthonra találnak.

Nagyon kíváncsi lenne, ha a menekült gyermekek iskoláztatásának ügye tervszerű megoldást nyerne oly módon, hogy az iskolaköteles menekültek összeiratnának és ennek

alapján elhelyeztetnének, hogy egy gyermek se maradjon iskolázatlanul.

A tanyai gyermektelepek intézménye erre vonatkozólag az első kezdeményező lépés, amelynek jó hatása máris mutatkozik. De a városi és tanügyi hatóságnak oda kell törekednie, hogy a menekült gyermekek iskoláztatása ne pusztán egyes lelkes emberek agilitásán és jótékonyágán muljon.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

oooo

MŰSOR:

VASÁRNAP délután: *Nagymama*, vigjáték.

VASÁRNAP este: *Tatárjárás*, operett.

HÉTFŐN: *Mágnás Miska*, operett.

KEDDEN: *Legénybucsu*, operett.

SZERDÁN: *Urasági inas kerestetik*, bohózat.

CSÜTÖRTÖKÖN: *Leányvásár*, operett.

PÉNTEKEN: A Szegedre menekült erdélyiek javára 100%-kal felemelt helyárrakkal: *Elnémult harangok*, színjáték.

SZOMBATON: *Karikagyűrű*, operett. (Előszőr.)

VASÁRNAP délután: *Náni*, népszínmű.

VASÁRNAP este: *Karikagyűrű*, operett. (Másodszor.)

Cholnoky Margit. Előnyösen ismert név azoknak, akik a helybeli és országos művészeti eseményeket figyelemmel kísérik. Már bizonyos művészi nimbusz övezte nevét akkor, amikor alig néhány hete kézhez kapta az országos magyar királyi zeneakadémia oklevelét, amely őt az operai énekekre jelesen képeztetnek nyilvánítja. Az országos sajtó már jóval előbb vett róla tudomást, amikor az operai vizsgákon és különböző hangversenyeken való szerepléséből a kritika egyhanguan fényes jövőt jósolt neki és azt a reményét juttatta kifejezésre, hogy Cholnoky Margit „a magyar királyi operaház jövő nemzedéke közt fog szerepelni.” Ezt tudomásul venni nekünk annyival örvedetesebb dolog, mivel ez az ifjú tehetség Szegedről indult sokatigérő művészpályájára. A magyar királyi zeneakadémia

ajtai protektor nélkül nyitlak meg előtte s kizárólag kiváló énektehetsége, elsőrendű zenei képzettsége és kifejező tisztán csengő, meleg hangja nyitott neki utat a művészvilágba. Aktuálisá teszi most Cholnoky Margit operaénekese névét a kultuszminiszterium részéről ért kitüntetés, mely záloga annak, hogy a szakkritika jóslatai be is fognak teljesedni. Ez a kitüntetés: nyolcszáz koronás állami ösztöndíj a külföldön folytatandó énektanulmányokra. Jóleső örömmel neveszük ezt tudomásul és rögzítjük meg lapunk hasábjain. Nemcsak azért, mert szegedi művésznőről van szó, hanem azért is mivel annak a jele, hogy az állam e nagy világfelfordulás közepette is biztos és gondos előrelátással gondoskodik Magyarországi művészetének a folytonosságáról és továbbfejlesztéséről.

Előadás a Szegedre menekült erdélyiek javára. A színházi iroda jelenti: Tizenötödikén pénteken a színház az erdélyi menekült honfitársaink javára egy előadást rendez, amelynek egész tiszta jövedelme a nemes célra jut. Ez alkalommal színre kerül Rákosi Viktor híres darabja, mely most borzalmas aktualitást nyert. *Az elnémult harangok* elsőrangú szereposztásban. A magyar papot Almásy, a pópát Szeghő, a leányt Lendvai, az eláh papnét Vécsey, Papp Benedeket Szilágyi, Kisót Viola Margit, Petrut Rogoz, Sára néni Cserényi játsszák. Kis szerepekben részt vesz ezenkívül a társulat majdnem minden tagja: az előadásra a helyérek tanácsi engedéllyel 100%-kal drágábbak, hogy így mindenki az előadás megnézésével igazán jótékonytságot is gyakorolhasson. Jegyek már most előre váltathatók.

A jövő hét műsora. A színházi iroda jelenti: A hét első felét a már lejátszott műsor kipróbált darabjai töltik ki, mely idő alatt a társulat a következő újdonságok és reprierekre gondosan előkészülhessen. Az ismétlések közt említést érdemel a *Leányvásár* csütörtöki előadása, melyen Tom Miggels szerepét ezuttal Sugár Gyula játssza itt előszőr, kinek ez egyik legjobb szerepe. Pénteken a jótékonytságnak áldoz a közönség és színház egyaránt. A szomorúan aktuálisá vált egyik legszebb magyar dráma, Rákosi Viktortól, az *Elnémult harangok* kerül színre Szegedre menekült erdélyi honfitársaink javára. Az égető szükség és nemes célra való tekintettel az előadás jegyei 100%-kal felemelve árusíttatnak, hogy így szíve szerint

gát. Megleste ötleteit, a pillanatban, mikor fölvetődtek agyában, az érzéseit, mikor átrezdültek a szívéen és kegyetlen önsanyargatással ujjongott megfigyelésein:

— A festő lelke... a muzsikos énekel...

Egy nagy üvegházban lakott, szegény emberek palotájában, melyben minél kevesebb a téglá és minél több az ablak. Egy holdas éjszaka Bork hazafelé ment. Delejes sápadtság ült a világ fölött és bizonyos, hogy a bajban levő emberek a szívéket nézegették a sugaras világításban, nászban találkozott a szerelmi sóhaj, méla tragédiákba hajolt át a busongás. Bork ballagott hazafelé és forgatta fejében a terveket, az írástémákat, melyek halkan, de intenzíven beleringatták a hangulatba. Meleg nyári szél ringatta körülötte a hársfákat és ami fűszer volt a lombos fák koronái között, belesodorta a levegőbe. Bork födetlen fővel bandukolt és közeledett a lakása felé, itt hirtelen megállt, megrémült és fölkiáltott.

— Jaj, itt van...

Az üvegház elébe állott. A bérpalota formái a fakó világosságban megtompultak, az egész monstrum kikerekedett, rámeredt Borkra, mint egy rengeteg fej és a sápadt portré sok sárga szemével fölkanalált a holdba. Bork megrázkódott és a pihenő örvény új hullámszába indult agyvelejében. Benn a szobájában megállott, nem tudott az íróasztaláig menni, ledült egy székre és meg-

indult lelkében, teljes zajlással a kísértetjárás. Az üvegház muzsikált. A nyári szél megfújta az égbe ágaskodó falakat és tompa, fojtott dalok röpködtek az ablakok körül. Bork rettegett és ijesztő gondolatokkal mardosta önmagát:

— Jönnék a dalok értem, amiket elhagytam... ott szunnyadtak mind a lelkemben, de megölni akartam őket, de fölébredtek és kieserélik a szívemet... nem fogom tudni, hogy ki vagyok... Jönnék értem és elveszik a lelkemet, az eszemet, mert csaltam velük... muzsikos voltam és eltagadtam... a dalok jönnék, keresnek engem...

Bork résen volt és leste a változást, amikor elveszti önmagát. Nyugtalanóságok tornyosultak lelkében, a metamorfozis misztériumokat kínált, amiktől iszonyodva félt és mégis a muzsikás, pikturás pillanatokban kéjes gyönyörűségekkel szállották meg hánkyódó képzeletet. A kávéházi éjszaka után, mikor már an érnák gesztusai is dalokat kergettek Bork felé, Borkot elutaztatták Pestről, pihenni. Szigorú orvosok az idegeit kurálták és fürkészve, buzgalommal hessegették a zenélő, színeskedő fantomokat, amik Borkkal velejöttek a fürdőhelyre is. A tudós kuruzslás azonban hanyattvágódott egy igézetes szép séta alkalmával, amidőn Bork ballagott a fürdő körül, az érett buzatáblák vonalában.

A duzzadó élet fölemelte aranyarcát a kalászos tengerből és ráragyogott Borkra, ki-

nek bomlott agyában és lelkében csudás harcra keltek a bucsuzó művészetek. Bork belébámult a szikrázó oceanba, amely fölött hullámok hemperegtek. Megindultak a tábla elején, lágyan elgördültek a kalászkok fölött és elringtak messzi-messzire, a buzatáblák halványodó határáig. Bork látta, a hullámok eléje emelték, hogy egy titokzatos szárnyas asszony bujdosik a kalászkok között, föl-fölrepül, megcsókolja az éreit buzát és tovább szárnyal a többi kalászkokhoz, akik lehajjták fejüket, hogy a hullámos asszony csókjait elfogják. Bork elgondolta, hogy ez a hullámos asszony a föld anyja, aki kiszáll a puha, szagos nyoszolyájából, hogy kenyértestü gyerekeit a csókjaival érlelje... Mélyen belefurta tekintetét a buzatáblába, hogy lebegő fantómot tovább is lássa és magakadt a szeme egy kövér kalászon, mely roskadozott a duzzadó buzaszemekről, kiültek egészen a napsugár elé, majdnem hogy kiperegtek a kalász méhéből. Vad, bizarr, színes piktura csapott Bork képzelete elé. Terhes, nyolchónapos fiatal asszonyokat látott a terhes kalászkok között és azok fáradtan ráhajoltak az asszonyok csipőjére... Bork leült a kalászkok közé és dalolni kezdett; zizegő, furesa hangok bujdosnak a táblák között, az acélos buzaszemek összeverődtek, összecsendültek. Titkos énekek röpködtek immár a kalászkok között is és a szenvedő Bork gyönyörködve hallgatta a magádalait...